

EVANGELIZACIJA I POZIV

FABIO ATTARD

Via della Pisana, 1111

Cas. post. 18333

00163 Roma-Bravetta, Italija

Primljenio:
22.10.2011.

Stručni
rad

UDK 266:
[254.41:271.789.1]

Sažetak

U članku je riječ o evangelizaciji i animiranju zvanja u Salezijanskoj družbi s posebnim osvrtom na pripremne dokumente za biskupsku sinodu 2012. godine. U tom smislu se posebno govori o novoj evangelizaciji i prenošenju vjere. Autor ističe da je Crkva pozvana upoznati izazove suvremenog svijeta, kao što su sekularizacija, nesposobnost današnjeg čovjeka za slušanje, teško prihvatanje evanđelja kao žive poruke, niještanje i zanemarivanje Boga, mišljenje o smrti Boga te jalovi kult pojedinca. Po uzoru na papu Ivana Pavla II., koji je prvi uporabio izričaj »nova evangelizacija«, kršćani su danas pozvani iznova naučiti da se nadaju i odvažno žive svoju vjeru. I salezijanci ukazuju na važnost evangelizacije i evangelizacijske zajednice te na vezanost evangelizacije i odgoja. U središtu svake evangelizacijske ponude mora biti Isus Krist. I danas treba okupljati mlade i govoriti im o mogućnostima i važnosti duhovnog poziva. Zato su potrebni i vrsni duhovni vođe i pratioci.

Ključne riječi: *evangelizacija, nova evangelizacija, animiranje zvanja, salezijanci, duhovno vodstvo, duhovni poziv*

U ovom je članku riječ o evangelizaciji i animiranju zvanja u Salezijanskoj družbi. To razmišljanje želimo smjestiti u okvir općeg razmišljanja ovih godina u Crkvi s obzirom na pripravu biskupske sinode 2012. godine. Na tom, *13. redovitom općem zasjedanju* tema je *Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere*.

U prvome dijelu članka posebno se osvrćemo na *Smjernice (lineamenta)* u kojima se vrlo razborito prikazuju suvremeni izazovi na kulturnoj i društvenoj razini. Sigurno smo svi uvjereni kako se jedino unutar poznate povijesti, s njezinim izazovima ali i mogućnostima, uspijeva ponuditi istinska i stvarna evangelizacija. Ne

može se evangelizirati bez obzira na okruženje ili povijest pojedinih osoba. Radosna vijest se smješta u posebnu povijest, u određeno vrijeme i na određeno mjesto.

Nakon ovih početnih misli ukratko ćemo opisati kako *Smjernice* govore o izričaju »nova evangelizacija«, u kojem je okruženju taj izričaj nastao i uputiti na bitna uporišta.

Prije nego pokušamo osvijetliti pastoralne izazove koje smo mi salezijanci već uočili, raspravili i prodrubili na našem 26. općem saboru, ograničit ćemo se na komentar o tome u kakvom se raspoloženju nalazimo pred tim izazovima. Riječ je o stavu u kojemu je srce puno nade i zasi-

gurno ima sposobnost koja se vrlo razlikuje od onih koji se osjećaju ugroženi promjenama. Optimizam koji obilježava saluzijanca treba vidjeti na kojim se razinama nalazi (što?) i je li to za nas izvor koji nas podržava na našem putu.

Na kraju ćemo nastojati ukazati na neke pravce produbljivanja za koje se nadamo da će nam pomoći na odgojno-pastoralnom putu u ovom dijelu naše Družbe.

1. UPOZNATI IZAZOVE

Smatramo da je važno već od početka jasno razlikovati kako se poznавanje izazova u odnosu na temu evangelizacije ne svodi na oblik sociološkog vježbanja. Ovdje sve započinje od »stava srca«, od određenoga *duhovnog stava* (*forma cordis*) koji upotpunjuje, podržava i obogaćuje *način mišljenja* (*forma mentis*), a oni zajedno hrane našu želju da budemo pastiri i odgajatelji mlađih. Jedno je ako se odlučimo pristupiti temi nove evangelizacije polazeći jedino od analitičke želje, koja na kraju nudi samo tehničke i metodološke izvore, a nešto je posve drugo ako tu istu temu preispitamo polazeći od onoga što je, već od početka, jedina briga Crkve, a to je pastoralna skrb. Drugim riječima, Crkva ostvaruje poslanje koje joj je Isus povjerio. Mi smo pozvani održavati ga živim, jer o vjernosti toj zapovijedi ovisi i naša istinska radost.

U *Smjernicama* (br. 6) se nabraja šest takvih izazova. Zadržat ćemo se na prvoj koju nam se čini najkritičnjim i u svjetlu kojega se čitaju svi drugi koji slijede. *Smjernice* ističu da je središnji izazov **temeljni kulturalni scenarij**. Naše okruženje poprima fizionomiju **duboke sekularizacije**. Tim izričajem želi se ukazati na neke posljedice našeg evangelizacijskog poslaganja, tj. na **gubitak sposobnosti slušanja i shvaćanja evanđeoske riječi kao žive i oživotvorujuće poruke**:

sekularizacija se danas u našim kulturama očituje kao **pozitivna slika oslobođanja**, mogućnost zamišljanja života svijeta i čovječanstva **bez uporišta u transcendenciji** (...) i razvoj mentaliteta u kojem je **Bog** potpuno ili djelomično **odsutan** iz ljudske egzistencije i savjesti (*Smjernice*, br. 6).

U tako obilježenom kulturnom okruženju ne treba nas začuditi kad primijetimo da taj sekularizirani način shvaćanja života obilježava **svakodnevno ponašanje mnogih kršćana**. Za nas odgojitelje i pastire, naš susret je susret s mlađima koji su djeca tog okruženja. Njihovo osjećanje i shvaćanje snažno je obilježeno sekulariziranim kulturom.

Tome valja nadodati da je jedan od važnih sadržaja sekularizacije tzv. **smrt Boga**. U svoje ju je doba navijestio Nietzsche. Ta nam je »smrt« priskrbila ne samo svijet pun siročadi, nego i svijet pun baštinika, tj. isto tolik broj bogova koji su odmah zauzeli mjesto umrloga boga. U tom vrlo složenom scenariju je i činjenica da današnju europsku kulturu muči trajna alergija prema svemu onomu što je kršćansko. Ta nesnošljivost postaje kronična ako se negdje predstavlja pozitivni doprinos katolika.

Takve okolnosti samo su još pri pomogle rastu **jalovog kulta pojedinca**. Ondje gdje nema Boga, čovjek zauzima njegovo mjesto.

Dva vida na koje *Smjernice* ukazuju s obzirom na to stanje, vrlo su bliska našem razmišljanju. Prvi zamjećujemo već u Zapadnoj Europi, a njegov se učinak počinje primjećivati i u ostatku Europe: **opasnost od gubitka temeljnih sastavnica gramatike vjere**. Nemojmo se zavaravati – suočeni s agresivnim napredovanjem sekularizma prijeti nam vjetar koji ruši sve što nema čvrste temelje, sve što nije izgrađeno na stijeni, sve što nije čvrsto u vjeri. Gubitak

rječnika vjere nije plod političkog izbora, nego je rezultat vrlo pronicljive i oštroumne kulture koja Boga prikazuje kao nešto suvišno, štoviše beskorisno.

Za vrijeme susreta *Bog danas. S njim ili bez njega sve se mijenja*, koji je održan u Rimu u prosincu 2009. god., kard. Camillo Ruini ovako odgovara na pitanje je li situacija zabrinjavajuća:

Zabrinjavajuća je na kulturnom planu, jer su danas vrlo snažne i proširene, te izgleda i kao da prevladavaju, težnje za nijekanjem ili zanemarivanjem Boga. Boga se tako svodi na proizvod našeg uma, naše želje ili našega psihičkog ustroja, ili se pak izjavljuje da se Boga nikako ne može spoznati razumskim putem te da ga se može spoznati jedino po izboru čisto subjektivne vjere. To je ono što nas zabrinjava.¹

Drugi vid ovog izazova jest što kao poslijedicu primjećujemo »zapanjanje u duhovnu atrofiju i prazninu srca ili, nasuprot tomu, u zamjenske oblike religijske pripadnosti i u neodređeni spiritualizam« (*Smjernice*, br. 6).

Ako taj izazov ne uočimo u njegovom korjenitom identitetu, postoji opasnost stvaranja usporednog svijeta u kojemu izvanjska vjera skriva opasnu prazninu. Drugim riječima, čovjek nastoji djelovati u okružju koje ne uspijeva stvarno oblikovati, a još manje preoblikovati. Za nas odgojitelje i pastire to znači da se nalazimo u čudnom svijetu u kojemu i dalje nudimo odgovore na pitanja koja više ne postoje, sukladno glasovitom izričaju ‘Pa uvijek se tako radilo!’.

I drugi izazovi na koje ukazuju *Smjernice* vrlo su aktualni. Ukratko ćemo ukazati na dva velika izazova kao što je onaj u kojemu je riječ o »ozračju krajnje fluidnosti i ‘raspoloživosti’«, unutar kojega ima sve manje prostora za velike tradicije, uklju-

čivši i one religiozne«. Tu je temu osobito razvio Poljak Zygmunt Bauman, sociolog i filozof na sveučilištu u Varšavi (Poljska) i Leedu (Engleska). Drugi veliki izazov je u onim »sredstvima društvenog komuniciranja, koja su ‘mjesto’ javnoga života i društvenoga iskustva... (sa svojim) nesumnjivim koristima, ali i sa svojim rizicima. Riječ je o dubokoj egocentričnoj usredotočenosti na samoga sebe i na svoje osobne potrebe... o naglašavanju emotivne dimenzije... o gubitku objektivne vrijednosti iskustva razmišljanja i mišljenja... o postupnom otuđenju etičke i političke dimenzije života... o kulturi prolaznoga, neposrednoga, prividnoga... (zajedno s) odvažnom prisutnošću u tim ‘novim areopagima’.²

2. PODRIJETLO IZRIČAJA »NOVA EVANGELIZACIJA«

U apostolskoj pobudnici *Evangelii Nuntiandi* papa Pavao VI. postavlja vrlo pronicljivo pitanje koje na vrlo ljubazan ali odlučan način čini uzaludnim određeno prolazno i površno tumačenje koje se ponekad javlja u vezi s pozivom na evangelizaciju:

»Neće biti naodmet da svaki kršćanin i svaki blagovjesnik u molitvi produbi ovu misao: ljudi će se moći spasiti i drugim putevima, zahvaljujući milosrđu Božjem, čak ako im mi i ne navijestimo evanđelje; no mi, možemo li se mi spasiti ako iz nemara, straha, stida – da, sv. Pavao za to kaže ‘stidjeti se evanđelja’ – ili zbog povođenja za lažnim idejama propustimo naviještanje?«²

To je pitanje koje još uvijek i danas u našim ušima odzvanja istom onom snagom koju je imalo kad je bilo napisano.

¹ Usp. intervju G. G. Vecchija s kardinalom Ruinijem, u: »Corriere della Sera«, 2. prosinca 2009.

² Pavao VI, *Evangelii nuntiandi*, br. 80.

U predsinodskom dokumentu *Smjernice* više puta nailazimo na izričaj »nova evangelizacija«. Umjesto da ističemo sva ta mesta, ovdje ćemo samo podsjetiti na tri razmišljanja koja upućuju na ono što nam dokument nudi u širem smislu riječi.

Izričaj »nova evangelizacija« prvi je put uveo blaženi Ivan Pavao II. za svoga puta u Poljsku. To je učinio u propovijedi koju je održao tijekom misnoga slavlja 9. lipnja 1979. u svetištu Sv. Križa u Mogili (Nova Huta, Krakov):

Ondje gdje se uzdiže križ javlja se znak da je tu već pristigla radosna vijest spašenja čovjeku pomoću Ljubavi. [...] Novi drveni križ podignut je nedaleko odavde, upravo za vrijeme slavlja tisućljeća kršćanstva. S njim smo primili znak, a to znači da se na pragu novog tisućljeća – u ovim novim vremenima, u ovim novim životnim okolnostima – iznova naviješta evanđelje. **Započela je nova evangelizacija**, kao da je riječ o drugom navještaju, iako je to zapravo uvijek jedan te isti navještaj.

Četiri godine kasnije iznova uvodi temu »kao sredstvo komuniciranja energije u vidu nove misijske i evangelizacijske revnosti«. Latinoameričkim biskupima je opisuje riječima: »nova u svome žaru, u svojim metodama, u svojim izričajima«³.

Treći put se taj izričaj spominje u apostolskoj pobudnici o Crkvi u Europi⁴:

»Proistekla je hitnost i nužnost ‘nove evangelizacije’, sa sviješću da se ‘Europa ne smije danas samo pozivati na svoju prethodnu kršćansku baštinu; treba, naime, moći iznova odlučiti o svojoj budućnosti u susretu s osobom i prukom Isusa Krista.’«

Taj proces nije se odvijao bez nevjernih primatelja: »Netko sumnja da ‘nova evangelizacija’ prikriva ili skriva nakanu novoga

prozelitskog djelovanja Crkve, posebice prema drugim kršćanskim konfesijama... Ovom se definicijom uvodi promjena u stav Crkve prema onima koji ne vjeruju« (*Smjernice*, br. 5).

3. RASPOLOŽENJE

Jednom kad uspijemo odgonetnuti izazove, valja nam učiniti sljedeći korak koji proizlazi iz činjenice da smo Kristovi naslijedovatelji. Promatramo li to s ljudske strane, u nas bi se mogla pojaviti zbumjnost, pa i strah. Čini nam se da smo izgubljeni pred velikim promjenama koje ozbiljno preispituju naš vlastiti identitet. Riječ je o izazovima za koje se čini da ruše temelje naše vjere. Čini se da to više nije kuća u kojoj smo odrastali, osjećamo se strancima u vlastitoj kući.

Papa Benedikt XVI. nas, sa svoje strane, poziva da iznova promotrimo sadašnjost polazeći od one dimenzije koja je tipična za kršćanstvo, a to je perspektiva nade. Ako je svako doba Božje doba, tada je svako doba i prostor za proglašavanje radosne vijesti. To ne niječe činjenicu da svako doba uvijek u sebi sadrži izazov za zajednicu vjernika. Valja ujedno priznati da zajednica vjernika nije uvijek bila u stanju pouzdano odgovoriti na takve izazove. Opskrbljen snagom nade, papa Benedikt nas poziva na kritičko čitanje te piše:

U dijalogu s kršćanstvom i njegovim poimanjem nade nužna je samokritika suvremenog doba. U tome dijalogu i kršćani, na temelju svojih spoznaja i svojih iskustava, moraju iznova naučiti u čemu se doista sastoji njihova nada, što mogu ponuditi svijetu, a što ne. Sa samokritikom suvremenog doba mora uko-

³ Govor na 19. zasjedanju CELAM-a, Port-au-Prince, 9. ožujka 1983. Usp. *Lineamenta* br. 5.

⁴ *Ecclesia in Europa*, br. 2.

rak ići samokritika svremenog kršćanstva, koje se mora uvijek iznova propitkivati o tome kako ono samo sebe shvaća imajući uvijek pred očima svoje izvorišne osnove.⁵

Ovdje nalazimo ono što je specifično i što nam daje snagu da prihvatimo poziv nove evangelizacije: valja promatrati te scenarije i pojave sa snagom vjere iz koje se rađa nada. To je nada koja je sa svoje strane sposobna nadići emotivnu razinu, koja hrani obrambenu prosudbu i osnažuje razinu straha. Jedino pomoću nade koja proizlazi iz vjere u Isusa Krista uspijevamo na objektivan način uočiti znakove novoga ne niječući postojeće izazove i krvkost (*Smjernice*, br. 7).

4. ODVAŽNOST VJERE

»Nova evangelizacija je stav i odvažan stil« (*Smjernice*, br. 6). To je odvažnost koja uspijeva pronaći put kojim možemo »prevesti nadu evanđelja u praktične izričaje«. To je odvažnost koja pronalazi hrabrost i smisao »unošenja pitanja o Bogu u te probleme... ne ostajući zatvoreni unutar naših zajednica i ustanova, nego prihvaćajući izazov da zakoračimo u te pojave«.

Smjernice predlažu paradigmu »mučeništva« u njegovom najistinskom i dubokom značenju: »To je oblik koji kršćanska *martyria* poprima u današnjem svijetu, prihvaćajući sučeljavanje i s onim novijim oblicima agresivnog ateizma ili krajnje sekularizacije kojima je svrha iščezavanje pitanja o Bogu iz čovjekova života« (*Smjernice*, br. 7). Prema tome, dijalogizirati ne znači sklapati nagodbe u nastojanju da se svi zadovolje. Dijalogizirati ne znači ni raspravljati kako bi se pronašao srednji put u kojemu je sadržano i sve i ništa. Dijalogizirati znači polaziti od snažnog ukorjenjenja u vlastito iskustvo Krista kako bi ga se

prenijelo u nove areopage gdje se predstavlja »čovjek ‘tražitelj smisla i ispunjenja’ koji neprekidno traži iscrpne odgovore na temeljna pitanja koja si nikad ne prestaje postavljati«⁶.

Jedna od tema koja je često u središtu proučavanja suvremene društvene situacije u zemljama koje su doživjele snažan materijalni razvitak, jest povratak traženja duhovnosti, pitanja »koje se s obnovljenom snagom javlja počevši od mladih naraštaja ... Proljeće crkvenih pokreta i okupljanja je vidljiv znak religioznog smisla koji se nije ugasio« (*Smjernice*, br. 8).

Stoga možemo reći da je suvremeno doba za nas salezijance povoljno doba, doba milosti i velikih pastoralnih mogućnosti.

5. DRUŽBINE SMJERNICE

a. *Evangelizacija*

U svjetlu razmišljanja tijekom posljednjega, 26. općeg sabora, podsjetit ćemo na četiri izričaja koja preuzimamo iz drugog dijela u kojemu je riječ o evangelizaciji. To činimo ponajprije stoga da istaknemo pastoralnu podudarnost koja postoji između *Smjernica* i poziva koji nam je uputio 26. opći sabor.⁷ Osim toga, želimo ponuditi i neke poticaje koji će nam pomoći da bolje razumijemo ono što smo pozvani učiniti.

Cetiri snažna izričaja koja se ponavljaju unutar prve cjeline jesu: *evangelizirana i evangelizacijska zajednica* (br. 23), *Isus Krist u središtu naše ponude* (br. 24), *evangelizacija i odgoj* (br. 25) te *evangelizacija u različitim sredinama* (br. 26). Taj poziv izrečen je sljedećim riječima:

⁵ Papa Benedikt XVI, *Spe Salvi* 22.

⁶ Papa Benedikt XVI, audijencija 5. kolovoza 2009., o liku sv. Ivana Marija Vianneya.

⁷ Usp. 26. opći sabor Družbe sv. Franje Saleškoga, *Daj mi duše, drugo uzmi*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 2008.

- *osobni susret s Kristom koji je izvor sveukupne evangelizacije*
- *mladi imaju pravo čuti da im se navješta Isusa*
- *odgoj se treba nadahnjivati evandeljem, a evangelizacija se treba prilagoditi razvojnoj dobi mlade osobe*
- *valja pronalaziti nove puteve za komuniciranje evandelja Isusa Krista.*

To su parametri puta koji treba slijediti, premda smo svjesni činjenice da uz pozitivne vidove koje treba poticati postoje i poteškoće koje treba priznati. One su sljedeće:

- *Mnoga braća vrlo revno žive svoju opredijeljenost za Boga i mlade... S druge se strane susreće duhovna površnost, pretjerani aktivizam, svjetovni način život, mlako evanđeosko svjedočenje, djelomična predanost poslanju.*
- *Nashi pothvati nisu uvijek jasno usmjereni prema odgoju u vjeri.*
- *Mnogi mladi otvoreni su za traženje smisla života i raspoloženi za ozbiljan i odvažan odgojni i kršćanski prijedlog... drugima (...) treba naša pomoći da bi postali svjesni dubokih pitanja koja nose u sebi.*
- *Raste broj laika i članova Salezijanske obitelji koji su suodgovorni ne samo u organizacijskim vidovima... Često im međutim nismo na odgovarajući način nastojali ponuditi sustavnu formaciju.*
- *Na Zapadu se uočava proširena kriza kulture koja je nadahnuta kršćanskim vrednotama... poteškoća u predlaganju evandelja i u odgoju u vjeri.*

Pitanje: Kako ta svijest o izazovima i o snažnim točkama utječe na odgojno-pastoralno djelovanje u provincijama?

b. Nužnost sazivanja

Po svojoj službi animiranja zvanja danas smo više nego ikada svjesni da mladi čovjek sebi postavlja pitanje o zvanju unu-

tar ozbiljnog i postajanog puta vjere. U raznim pastoralnim iskustvima u mnogim dijelovima zapadnoga svijeta animiranje zvanja uvijek se postavlja unutar takvog puta vjere. Ako je zvanje Božji poziv, onda ga se otkriva unutar određenog puta koji podržava zajednica koja vjeruje, slavi i živi. Stoga provincije trebaju žurno razmisliti o stvaranju različitih puteva za razne dobi kao i za razne vrste interesa, pri čemu je uvijek važno imati na umu sljedeće točke: središnje mjesto koje pripada Kristu, sveukupnost navještaja i postupnost prijedloga.

I ovdje, kao i u prethodnom dijelu, nai-lazimo na tri jasne teme – *svjedočenje kao prvi prijedlog za odabir zvanja* (br. 52), *zvanja za apostolski život* (br. 53), *praćenje kandidata za posvećeni salezijanski život* (br. 54) – zajedno s nekoliko čvrstih točaka koje mogu poslužiti kao vodič:

- *Svjesni smo da mladi čovjek otkriva poziv na posvećeni salezijanski život kad susretne značajnu zajednicu.*
- *Danas snažnije nego ikad osjećamo izazov stvaranja kulture zvanja u svakom okruženju... predlažući mladima izrazitiji duhovni život i sustavno osobno praćenje.*
- *Promicanje posvećenih zvanja zahtijeva neke temeljne izbore, a to su: ustajna molitva, izravan navještaj, odvažan prijedlog, brižljivo razlučivanje, osobno praćenje.*

Stvarnost u tom području života, kao što je to istaknuto na 26. općem saboru, izražena je u ovom obliku, sa svojim svjetlim i manje svjetlim stranama:

- *Pomanjkanje zvanja potaknulo je zajednice i braću na razmišljanje o načinu animiranja zvanja danas... (živeći život koji očituje) središnje mjesto Boga i život nadahnut blaženstvima.*
- *Brojne zajednice naglašavaju važnost dimenzije zvanja u pastoralu mladih...*

- uočava se rizik improviziranog i prigodnog djelovanja.*
- *U duhovnom praćenju ponekad se uočava nedostatna priprava salezijanaca... u organizaciji pothvata i prijedloga za zvanja uočavaju se slabosti na provincijalnoj i mjesnoj razini*
 - *U nekim slučajevima uočava se pastoralna površnost i djelomično prihvaćanje karizmatskog identiteta.*

Pitanje: Što se promjenilo ili se mijenja na tom području animiranja zvanja?

ZAKLJUČAK

U jednom istraživanju koje je 2006. provedeno u Italiji pod vodstvom glasovitog sociologa Franca Garellija, utvrđeno je da je ideja zvanja još uvijek snažno proširena među mladima. Jedno od desetero mladih razmišljalo je o tome da postane svećenik, redovnik ili redovnica. Ono što nas potiče na razmišljanje na pastoralnom polju jesu dvije bilješke koje autor spominje u vezi s odgovorima mladih. Prva se odnosi na posebno vrijedno područje traženja zvanja, a druga je sve veća potreba za voditeljima i duhovnim pratiocima mladih.

Rijetko se, ističe Garelli, zvanje rađa kao plod poziva neke osobe, kao da se sve ograničava na taj kratak, iako normalno vrlo ozbiljan trenutak. Put u zvanju češće je rezultat životnog iskustva, plod sazrijevanja vjere koji vodi prema pitanju o pozivu. Drugim riječima, područje na koje valja obratiti pozornost sve su više skupine s prijedlozima vjere i djelatne ljubavi koje cjelovito uključuju mladu osobu.

Druga primjedba odnosi se na potrebu za duhovnim vođama i pratiocima. Sale-

zijanci trebaju sve više otkrivati snagu salezijanske nazočnosti (asistencije), prisutnosti odrasle osobe koja osnažuje podsjećanje na zrelu, radosnu i vedru vjeru. Prisutnost salezijanca više nije luksuz nego nužna potreba. Obnovljenu prisutnost na »dvorištu« po uzoru na *Pismo iz Rima* očekuju od nas mladi koji traže ljudi koji su sve rјedi, a to su značajne odrasle osobe. Garelli to komentira ovim riječima:

Previše je mladih ljudi koji u svom neposrednom okruženju teško uočavaju značajne osobe koje su sposobne podsjetiti ih na uzvišenu ideju poziva. Mnogi izjavljuju da im nikada nitko nije pomogao da shvate svoje težnje ili da ih bolje slijede. Drugi teško uočavaju značajne likove »zvanja« na mjestima na kojima se redovito odvija njihov život. Određeni broj mladih izjavljuje da su tijekom svoga, do tog trenutka kratkoga razdoblja osobnog postojanja, razmišljali o prihvaćanju svećeničkog ili redovničkog života. Većinom je bila riječ o kratkotrajnoj nakani, poput onih koje se pojavljuju u djetinjstvu ili u adolescenciji, za vrijeme pohađanja župne kateheze, oratorija ili katoličke škole. Međutim, nerijetki među tim mladim ljudima nakon toga su više od tri godine razmišljali o pozivu, premda su kasnije odustali. To je znak da pojedina okruženja i vjerničke osobe još uvek na određeni način privlače današnje mlade ljudе.⁸

⁸ F. GARELLI, *Giovani e vocazione: atteggiamenti, tensioni*, u: »Note di Pastorale Giovanile« 1/2009, str. 17–21.